

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Afasiförbundet/Talknuten och Riksförbundet DHB:s yttrande över delbetänkande *Två nya statliga specialskolor (SOU 2007:30)*

Afasiförbundet/Talknuten och Riksförbundet för döva, hörselskadade och språkstörda barn, DHB, avger ett gemensamt remissvar som endast behandlar målgruppen elever med grav språkstörning. Förbunden har sedan våren 2002 ett samarbetsprojekt kring barn och unga med språkstörning och deras föräldrar. Det finns ett stort behov av att sprida kunskap till personalgrupper och beslutsfattare om målgruppen, för att barn, unga och föräldrar ska få rätt stöd i samhället. Genom påverkans- och informationsarbete vill vi uppmärksamma målgruppen så att levnadsvillkoren för barn och familjer förbättras. I projektet ingår även att sprida kunskap om flerspråkiga barn med språkstörning.

Språkstörning är en funktionsnedsättning som tyvärr fortfarande är ganska okänd trots att den är relativt vanlig. Flera studier visar att 6 - 8 % av alla barn i förskoleåldern har en språkstörning av varierande grad. Cirka 1 % har en grav språkstörning, vilket innebär att svårigheter ofta finns kvar i vuxen ålder. Eftersom språkstörning är ganska okänt är det många som förväxlar det med läs- och skrivsvårigheter/dyslexi. En språkstörning ställer krav på ett mer omfattande och ofta individuellt riktat stöd. Det är också vanligt förekommande i kombination med andra funktionsnedsättningar exempelvis AD/HD, autism och utvecklingsstörning. Begränsad kommunikationsförmåga påverkar det sociala samspelet i vardagen, att kunna ta del av kunskap och information och att kunna uttrycka sin åsikt. I dagens samhälle ställs stora krav på språklig kompetens och det drabbar naturligtvis dessa barn extra hårt.

- Förslag 1

Förbunden stöder förslaget och ser positivt på att Hällsboskolan ska återetableras som specialskola för barn med grav språkstörning. Vår erfarenhet är att trots de satsningar som görs i form av utbildning och råd och stöd saknas det fortfarande kompetens i flera kommuner. En specialskola innebär en utökad valmöjlighet för elever och vårdnadshavare att välja den skolform som passar eleven bäst t.ex. vanlig klass, språkklass, språkspår eller specialskola.

- Förslag 2

Förbunden stöder förslaget med en flexibel specialskola. När förslaget med en flexibel specialskola realiserats behövs ej visstidsutbildningen. Om inte förslaget genomförs, anser förbunden att möjlighet till visstidsutbildning ska finnas kvar.

- Förslag 3 och 4

Förbunden stöder förslagen

Resurscenterverksamheten och specialskolan ska hålls ihop med den spetskompetens som finns - bra med samlade resurser. Specialpedagogisk utredning ska erbjudas inom Resurscenter tal och språk och det är viktigt med tvärfacklig kompetens, inte minst logopedisk utredning. Förbunden stöder förslaget att Specialskolemyndigheten får ansvaret. Om den myndighetsöversyn (dir 2007:28), som pågår, resulterar i en ny samlad myndighet där dagens SPM och Specialpedagogiska institutet är samorganiserade, bör ansvaret ligga hos den nya myndigheten.

- Förslag 5

Förbunden stöder förslaget

Det är viktigt med en kontinuerlig utvärdering av elevens utveckling och att hemkommunen utser en kontaktperson som håller sig informerad om sin elev under den tid den går i specialskolan (bör ej ske i samband med utvecklingssamtal utan vid ett speciellt tillfälle). Eleven och elevens vårdnadshavare ska delta i planeringen.

- Förslag 6

Förbunden stöder förslaget

Elever och vårdnadshavare ska ges bästa möjliga information om olika valmöjligheter inför val av skola. I förslaget anges att SPM ska aktivt informera olika intressenter. Resurser behöver avsättas för att det ska vara möjligt att informera BVC, habiliteringar, skolor m fl.

- Förslag 8

Förbunden stöder förslaget

Den föreslagna kartläggningen bör även omfatta elever med hörselskada/dövhet.

- Förslag 9

Förbunden stöder **inte** förslaget

Vi menar att den statliga skolinspektion som kan bli resultatet av den pågående utredningen om myndighetsstrukturen inom utbildningsväsendet (dir 2007:28) bör bli den som utför inspektion även av de statliga specialskolorna.

Vid en utvärdering är det viktigt med elevinflytande, att barnen får komma till tals och att utvärderaren måste ha kunskap om språkstörning, om målgruppens behov och hur man samtalar med barn.

Övriga synpunkter

- Utbildning till föräldrar och personal

Resurscenter ska ge information och utbildning till lärare och annan personal samt vårdnadshavare. Förbunden ser mycket positivt på en satsning på föräldrautbildning. Föräldrautbildning är något som idag saknas helt för föräldrar till barn med språkstörning och det finns ett stort behov av en sådan utbildning.

- Kompetensuppbyggnad i kommunerna

En flexibel specialskola där del av utbildningen ska kunna genomföras i hemskolan kan vara positiv. Men det krävs kompetensuppbyggnad av personal i kommunen samtidigt som eleven går på specialskolan. Det är viktigt att personal får kompetens kring just den elev det gäller, med tanke på att en språkstörning kan se så olika ut.

- Placeringen

I betänkandet sägs att specialskolan Hällsbo ska ligga i Sigtuna. Det finns en risk för att det blir mest sökande från mellersta Sverige som det var tidigare när Hällsboskolan fanns. Elever från övriga delar av landet blev sällan aktuella pga för stora avstånd. Vi förordar flera regionala skolor med resurscentra varav en kan ha nationellt ansvar. Det bör också finnas en närhet till kommunal skolverksamhet för att eleverna på specialskolan ska få kontakt med andra elever.

- Antagningsförfarandet

En ansökan till specialskolan ska bedömas av en grupp av personer med rätt kompetens. Det är viktigt att möjligheten att överklaga finns kvar.

- Elevunderlaget – ekonomiska konsekvenser

Med ökad efterfrågan på utbildningsplatser i specialskolan kommer på sikt statens kostnader att öka. Medel måste budgeteras för att de elever som väljer att gå i specialskolan kan få den möjligheten.

- Resekostnader

Av skollagen 7 kap. 4 § (1985:1100) framgår att staten ska svara för att eleven kostnadsfritt erhåller för utbildningen erforderliga resor. Vid en flexibel specialskola där del av utbildningen kan komma att genomföras i hemkommunen kan det innebära ökade resekostnader som man måste ta hänsyn till och planera för.

- Kartläggning av behoven hos barn och unga med språkstörning

I förslaget föreslås att initiativ tas till en kartläggning av behoven hos barn o ungdomar med synskada. Förbunden anser att en motsvarande kartläggning bör göras för barn och unga med språkstörning. Många barn med språkstörning upptäcks inte i tidig ålder och får därmed inte tillgång till tidiga insatser. Många barn som ändå upptäcks tidigt får inte rätt stöd. Bland annat beroende på brist på kompetens kring språkstörning och logopedbrist i delar av landet.

- Elever med grav språkstörning

I lagtexten, 3 kap. 3 § sid. 16, står det språkstörda barn. Det ska ändras till grav språkstörning som är den korrekta benämningen.

- Behov av ett Riksgymnasium

Vi anser även att det finns ett behov av ett Riksgymnasium för elever med grav språkstörning, (RGS). Idag finns en möjlighet för målgruppen att söka till gymnasieskolor i Örebro, RGD/RGH. Men kommunen har inte det officiella uppdraget. Tidigare fick gymnasieskolorna enbart elever som gått på specialskolan Hällsbo. Från läsåret 2006/2007 kommer de flesta eleverna från sina hemkommuner. Hösten 2007 går ca 70 elever i någon av årskurserna och på olika program. Förbunden anser att man ska ge Örebro kommun ett offentligt uppdrag till ett RGS och därmed tillsätta resurser och bygga ut den verksamhet som finns idag inom RGD/RGH. Förbunden föreslår att frågan utreds skyndsamt.

Stockholm 2007-09-25

Vänliga hälsningar

Lars Berge-Kleber
Förbundsordförande
Afasiförbundet i Sverige

Jan Carlsson
Förbundsordförande
Riksförbundet för döva, hörselskadade
och språkstörda barn, DHB

Afasiförbundet i Sverige
Kampementsgatan 14
115 38 Stockholm
Telefon: 08-545 663 60

Riksförbundet för döva, hörselskadade
och språkstörda barn, DHB
Klostergatan 15, 703 61 Örebro
Telefon: 019-17 08 30